

Smederna Christer Johanssons och John Berggrens handsmidda lusthus som kröns av flöjel och festlig krokan.

Masugnen, gjuteriet och mekaniska verkstaden på Huseby där tackjärn och järnföremål tillverkats i 300 år.

Järnsommar på Huseby bruk

Rabattjärnen tillverkades på Huseby bruk under slutet av 1800-talet för familjen Stephens räkning. Nu kan man köpa nytillverkade kopior gjorda av Lammhults gjuteri på uppdrag av Huseby och som har brukets stämpel НВ.

Eva Schildt har gjort klätterställningar och spaljéer i järn till den restaurerade trädgården. Stora bilden t.v. Taburetten i gjutjärn av arkitekt Folke Bensow, Näfvevarns bruk (1920-tal), är en av flera gjutjärnsmöbler man kan se på Huseby i sommar.

Nu står järnet åter i centrum på Huseby bruk – järnbruket i Småland som grundades av Karl Karlsson Gyllenhielm, Gustav II Adolfs halvbror. Sjömalmen togs ur de omkringliggande sjöarna, med Åsnen och Salen i centrum, och år 1629 blåstes det första tackjärnet. Stångjärnshamrar och knip-smedjor inrättades och under de kommande århundradena göts såväl bruksföremål som krigsmateriel.

I sommar visas utställningen *Järnsommar* med produkter ur brukets järnproduktion fram till 1930 då masugnen släcktes. Här visas sättugnshällar, paraplyställ, skrivbordsuppsättningar, ljusstakar, en cykel, urnor, gravkors med mera från dåtid, samt nutida hantverk i järn, ädelmetaller och glas. Trolska brudkronor, strikta och fantasifulla smycken, en del virkade av järn- och silvertråd, fångar nog besökarens intresse.

Anna Kraitzs bänk i gjutjärn med gummisits, Källemo, och Taburet N:r 1 av arkitekt Folke Bensow, Näfvevarns bruk (1920-tal), är två 'järnmöbler' från andra bruk. Husebys egna grönmålade trädgårdssoffor med gavlar i gjutjärn står på grusgångarna! Och vid ingången står ett lusthus som är handsmitt av smederna Christer Johansson och John Berggren.

Eva Schildt har gjort klätterställningar och spaljéer till den restaurerade

trädgården och man har möjlighet att köpa kopior av de snirkliga rabattjärnen. Originalen gjordes till familjen Stephens under slutet av 1800-talet. Förmodligen beställdes de en gång av Elisabeth Stephens som ansvarade för trädgårdsanläggningen på Huseby och influerats av den engelska och tyska trädgårdskonsten. Kopiorna är gjorda av Lammhults gjuteri på uppdrag av Huseby och har brukets stämpel НВ.

Brukssmeden Ulf Magnusson har 'levande järnverkstad' tisdagar och torsdagar under utställningstiden i sommar. Då kan besökare smida krok eller spik. Under sakkunnig ledning erbjuds man dessutom att sandgjuta en miniatyr av sättugnshällan Adam och Eva i tenn. Detta sker på andra våningen i den mekaniska verkstaden ovanför smedjan.

När *Järnsommar* invigs den 15 juni kommer några smeder som kallar sig Järnstollar, att smälta ihop rödjord och träkol i en blåsterugn. Det blir järn att smida av. Men ha inte för bråttom om ni vill följa processen. Den tar ca 4 timmar.

Huseby bruk ligger ca 2 mil söder om Växjö. Sommarens utställning är producerad av Anna Lena Einarson och Stina Lindholm och pågår från den 15 juni till den 7 september. ■

*Monnica Söderberg;
Frilansjournalist*